

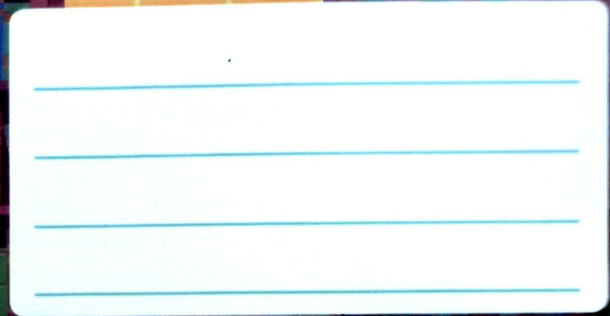
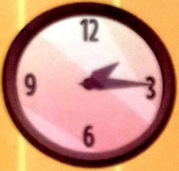

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

Оксана Вашуленко

Робочий зошит з читання

4

УДК 811.161.2*кл4(076)
В23

Схвалено для використання в освітньому процесі
[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 1 липня 2021 року (протокол № 5)], № 2.0202-2021 у Каталозі надання грифів
навчальній літературі та навчальним програмам

Вашуленко О.В.

В23 Робочий зошит з читання. 4 клас / О. В. Вашуленко. —
К. : Видавничий дім «Освіта», 2021. — 80 с.

ISBN 978-966-983-239-9.

УДК 811.161.2*кл4(076)

ISBN 978-966-983-239-9

© Вашуленко О. В., 2021
© Видавничий дім «Освіта», 2021

ШКІЛЬНИЙ ДЗВІНОЧОК КЛИЧЕ НАС У ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС

- 1 Поділися враженнями, які подарували тобі літні канікули.
- 2 **Попрацюйте в парі.** Поставте одне одному запитання про те, що відбувалося з вами влітку, де ви побували.
- 3 Чи був у тебе час для читання книжок і журналів?

Яку із прочитаних книжок ти хочеш порадити для читання своїм однокласникам і однокласницям? Підготуй розповідь про неї за поданим планом.

1. Автор (авторка).
2. Назва книжки.
3. Дійові особи.
4. Що сподобалося?

- 4 Розкажи, які емоції виникають у тебе, коли ти думаєш про кінець літа й початок осені. Чому?

ЛЕОНІД СОРОКА «В ОСТАННІЙ ДЕНЬ ЛІТА»

- 1 Чи уважно ти читав (читала) оповідання? Упізнай дійових осіб і запиши, про кого йдеться.

_____ уже з десяти років брав призи в міських та обласних змаганнях легкоатлетів.

_____ більше любить із книжкою годинку-другу, а іноді й увесь вихідний день просидіти.

- 2 Де і коли відбулася подія, про яку розповідається в оповіданні? Заповни таблицю.

Число	Місяць	Назва річки	Назва міста

- 3 Який інший заголовок можна придумати до цього тексту? Запиши.

- 4 **Попрацюйте в парі.** Визначте, на скільки частин можна поділити текст. На які запитання можна знайти відповідь у кожній частині? Складіть план.

ОЛЕНА КОМОВА «Мій сусід — прибулець!»

- 1 **Позмагайтеся!** Швидко перегляньте текст, зупиняючи погляд на слові **прибулець**. Скільки разів його вжито в тексті?

- 2 Чи уважний ти читач (читачка)?

Які назви професій згадуються у творі? Запиши.

- 3 До якого епізоду твору художник зробив ілюстрацію, що вміщена на с. 11 підручника?

Виділи цей епізод першим — _____

і останнім _____ словами.

- 4 Познач, як правильно назвати прочитаний тобою твір.

казка оповідання легенда

- ✓ Доведи свою відповідь, указавши на особливості цього типу твору.

Це _____, тому що _____

-
-
- 5** **Попрацюйте в парі.** Уявіть, що хтось із вас — прибулець, який розуміє мову землян, але не може нею розмовляти. Як, на вашу думку, звучатиме мова прибульця?

Спробуйте поговорити одне з одним і порозумітися.
Що допомагає передавати інформацію, окрім слів?

ДЖЕРЕМІ СТРОНГ «ДЗВІНОК ІНСПЕКТОРКИ»

- 1** Визнач тему твору. Запиши.

-
-
- 2** Де відбувається початок подій, описаних у творі? Запиши.

-
-
- Де вони завершуються? Запиши.

-
-
- 3** Прочитай запитання. Знайди в тексті відповідь. Запиши відповідь словами з тексту.

Чому діти любили міс Гармидер? _____

- 4** Розглянь ілюстрацію на с. 14–15 підручника. Що відбувалося до подій, зображених на малюнку, а що сталося після них? Розкажи.

5 Хто герої цього твору? Випиши з тексту імена та прізвища героїв твору.

Школярі і школярки	
Директор	
Учителька	
Інспекторка	

Ім'я якої працівниці школи не вказано в тексті? Запиши.

6 Яка непередбачувана подія сталася в басейні? Запиши.

7 Уяви, що ти навчаєшся у класі міс Лілії Гармидер.

Яким із запропонованих дітьми способом перетнути басейн ти б скористався/скористалася? Чому саме цим? Запиши.

- ✓ Який варіант розв'язання поставленої проблеми ти б запропонував/запропонувала? Чому саме такий варіант? Запиши.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

- 1 Твори яких жанрів ти прочитав/прочитала в цьому розділі? Запиши.

- 2 Що об'єднує твори, подані в цьому розділі?

- 3 Який із прочитаних творів тобі сподобався найбільше? Чим саме? Розкажи.

- 4 З якими завданнями ти впорався/впоралася легко? У виконанні яких завдань тобі треба ще вправлятися? Чому? Як саме ти це робитимеш?

ДИВОВИЖНИЙ СВІТ МІФІВ

- 1 Запиши, як ти зрозумів/зрозуміла значення слова **безмежний**.

Безмежний — це _____

- ✓ Добери кілька слів, близьких за значенням до поданого слова.

Безмежний, _____

- 2 У пелюстках якої квітки, на думку єгиптян, було сховане мале дитя, якому судилося стати богом на ім'я Ра? Запиши.

Міфи Давнього Єгипту. Ра та Апоп

- 1 До поданих слів добери і запиши синоніми.

Пітьма — _____

Підступний — _____

Черев — _____

Великодушний — _____

- 2 Випиши з тексту слова, які допомагають нам уявити головних героїв твору.

Ра — _____

Апоп — _____

3 Продовж речення.

Силу світла уособлює (хто?) _____, а силу зла — (хто?) _____.

4 Яка битва відбувається щоночі в підземному світі? Запиши.

5 Чим щоразу закінчується ця битва? Запиши.

МІФИ СЛОВ'ЯНСЬКИХ НАРОДІВ

ОЛЬГА БОНДАРҮК. МІФИ ПРО СТВОРЕННЯ СВІТУ ТА ЛЮДЕЙ

1 Чи уважно ти читав/читала? Дай короткі відповіді на запитання.

Що, за уявленням давніх людей, було ще до початку світу? _____

Що стояло посеред моря? _____

Як у міфології називається таке дерево? _____

Хто були найголовнішими істотами на цьому дереві?

Що створили боги, втілені у пташину подобу?

Символом чого вважали слов'янські племена яйце? _____

Що є головним символом Великоднього свята? _____

Як звали первісну птицю, котра розмножила по світу людей? _____

МІФИ ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ. ПАНДОРА

1 Позмагайтеся! Швидко перегляньте текст, зупиняючи погляд на слові **Пандора** (у різних відмінках). Скільки разів воно вміщено в тексті?

2 Що означають імена Пандора та Епіметей? Запиши.

Пандора — _____

Епіметей — _____

3 Запиши, як ти зрозумів/зрозуміла значення поданих слів.

Ущедрив — _____

Прагнув — _____

Кортіло — _____

Мерщій — _____

4 Чи уважно ти читав/читала міф? Упізнай за описом і діями персонажів. Запиши їхні імена.

Відкрила амфору і звідти вилетіли на волю горе, турботи, злигодні, страждання, тяжкі хвороби — _____

Подарував амфору Пандорі в посаг — _____

Виткала для Пандори прекрасне вбрання, навчила вишивати і прясти — _____

Золотосаяна _____ *дала Пандорі чарівну красу.*

Хитрий _____ *подарував лукавий розум, непереборну цікавість і спритність.*

Вбрали Пандору в сяючий, як сонце, одяг, прикрашали її волосся — _____

*Відвів Пандору на землю — _____
Гордий, викрав для смертних божественний вогонь, навчив їх мистецтв і ремесел і дав їм знання — _____*

Неперевершений митець і вигадник — _____

Надто довірливий і повільний у думках — _____

5 Прочитай пункти плану. Поміркуй, які важливі частини змісту в ньому **не відображено**. Доповни план.

1. Лихий задум Зевса.

2. _____

3. Зустріч Пандори з Епіметеєм.

4. Посаг Пандори.

5. _____

6. Жорстоке покарання Зевса.

МІФИ ДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ. ДЕДАЛ ТА ІКАР

1 **Позмагайтеся!** Швидко перегляньте текст. Скільки разів у ньому трапляються слова **Крит** та **Ікар**?

Крит

Ікар

2 З'єднай імена дійових осіб та їхні характеристики.

Дедал — ●

Ікар — ●

Талос — ●

Мінос — ●

● цар острова Крит, чоловік розумний і владний.

● небіж та учень Дедала, тямущий і здібний хлопець.

● син Дедала, неслухняний і завзятий хлопець.

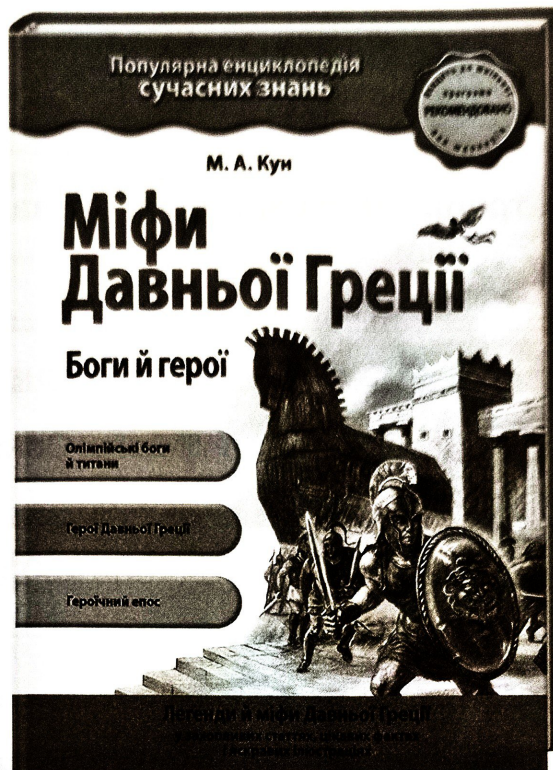
● великий митець, різьбяр і будівничий, нащадок царського роду.

3 Чому Дедал почувався на острові Крит рабом? Запиши.

4 Яке відкриття зробив герой міфу Дедал?

5 Чому Ікар забув про повчання батька? Які почуття охопили його, коли він літав? Запиши.

6 Чи могла б ця історія закінчитися по-іншому? Як саме? Пофантазуй і напиши.

1. Розгляньте обкладинку книжки та сформулюйте за написаним і зображеним на ній по два запитання.
2. Поставте їх одне одному та послухайте відповіді.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

- 1 Як виникли міфи? Завдяки чому вони збереглися до нашого часу? Розкажи.
- 2 Міфи яких народів ти прочитав/прочитала в підручнику? Запиши.

3 Яка найголовніша ознака міфу як жанру? Запиши.

4 Чому в міфах трапляються застарілі слова, які тепер рідко вживаються? Запиши.

5 Які народи вважали творцем світу бога-Сонце? Запиши.

6 У якому міфі йдеться про те, як людина піднялася в повітря? Хто герої цього міфу? Запиши.

7 Який міф розповідає про боротьбу між добром і злом? Запиши.

8 У міфах яких народів створення світу пов'язують зі світовим деревом, світовим яйцем, Першоптахом? Запиши.

9 Який міф розповідає про появу на Землі горя і страждань? Запиши.

10 Що тебе здивувало, схвилювало у прочитаному? Запиши.

11 Який із прочитаних творів тобі сподобався найбільше? Чим саме? Розкажи.

ЛЕГЕНДИ РІДНОГО КРАЮ

НАРОДНА ЛЕГЕНДА «ЯК ВИНИКЛИ КАРПАТИ»

1 Визнач тему твору. Запиши.

2 Зазнач, що означає вислів **працювати довіку**.

усе життя вдень і вночі до пізнього часу

3 Запиши два прикметники, якими можна описати характер Силуна. Обґрунтуй свою відповідь.

4 Що нам відомо з тексту про те, за що слуги любили Карпа? Запиши.

5 Які елементи казковості, вимислу, фантазії є в цьому тексті? Коротко наведи і запиши приклади, спираючись на текст.

6 Запиши складений тобою план твору.

НАРОДНА ЛЕГЕНДА «ЗОЗУЛИНІ ЧЕРЕВИЧКИ»

1 До поданих слів добери і запиши близькі за значенням слова.

Затужили — _____

Мовила — _____

Пожвавішав — _____

Забеганка — _____

Підступився — _____

Поцікався, які слова дібрали твої однокласники та однокласниці.

2 Запиши, як ти зрозумів /зрозуміла значення висловів.

Зарадити лихові — _____

Не з лихого серця — _____

Зачаїти чорну злобу — _____

3 Випиши з тексту слова, якими схарактеризований князь.

4 Чому селяни не сплатили князеві податків? Запиши.

5 Що мав подарувати дівчині князь на весілля? Познач.

золото нову сукню вінок із квітів

6 Хто порадив дівчині подарувати князеві насіння квітів? Познач.

жінки удовиця найстаріший дід

7 Запиши складений тобою план твору.

НАРОДНА ЛЕГЕНДА «ЗАМКОВА ГОРА В МУКАЧЕВІ»

1 Про що тобі розповіла ця легенда? Запиши.

2 Як ти розумієш вислів **у часи, про які вже втратилася згадка**? Запиши.

3 Знайди в тексті речення, яке містить цей вислів. У якій частині твору це речення? Познач.

зачин основна частина кінцівка

3 Постав свої запитання за змістом легенди. Запиши їх.

1. _____

2. _____

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Що об'єднує твори, подані в цьому розділі?

2 Чим легенда схожа на казку? Запиши.

3 Чому існують різні легенди про походження назв міст, сіл, річок?

4 Доповни речення.

Прочитавши твори цього розділу я дізнався/дізналася про _____

Мене здивувало, що _____

ПІЗНАЮ МУДРІСТЬ ПРИТЧІ

НАРОДНА ПРИТЧА «ТРЕБА НАХИЛИТИСЯ»

1 Що засуджується у притчі? Запиши.

2 Зазнач, яке із прислів'їв найточніше виражає головну думку твору.

- Хто ледáщо, тому їсти нема що.
- Вчи лінивого не мóлотом, а голодом.
- Тяжко тому жить, хто не хоче робить.

3 Уважно прочитай прислів'я. Зазнач речення, яке, на твою думку, правильно розкриває його зміст.

Зачепився за пень та й простояв цілий день.

- Застереження людям: не варто ходити коло пенька, бо можна зачепитися.
- Порада: якщо зачепився (зачепилася) за пеньок — стій і чекай допомоги.
- Так говорять про дуже лінивих людей, які вигадують різні відмовки, щоб не працювати.

Лáса кішка до риби, та у воду лізти не хоче.

- Йдеться про те, що кішка любить рибу, але боїться води.
- Йдеться про те, що ледар тікає від роботи і йому завжди ніколи, а от їсти — він перший і час має.
- Порада: якщо маєш кішку, то треба купувати їй рибу, бо сама вона її не зловить.

НАРОДНА ПРИТЧА «СИЛА СЛОВА»

1 Напиши есе на подану тему.

ЧИ МОЖЕ СЛОВО МАТИ СИЛУ?

ЄВРЕЙСЬКА ПРИТЧА «ЦВЯХИ»

1 Знайди у тлумачному словнику або Інтернеті значення слова **цвяхи**. Випиши його.

2 Запиши ім'я головного героя твору.

✓ Запиши слова, які допомогли тобі уявити його характер.

3 З'єднай прислів'я з реченням, яке розкриває його зміст.

Рана загоїться,
а зле слово —
ніколи.

Від злості болять
кості.

Жалить, як кропива,
а колеться, як їжак.

Людина може занедужати через
свій недобрий характер та по-
гане ставлення до інших людей.

Так говорять про злих,
непривітних людей, які
не вміють ладнати з іншими.

Умисно чи необережно
сказане погане слово
може образити людину,
завдати їй душевного
страждання.

✓ Яке із цих прислів'їв найточніше виражає головну думку твору? Запиши.

4 Який висновок із цієї історії ти зробив/зробила для себе? Запиши.

5 Прочитай пораду.

На грубість ніколи не відповідай грубістю.

✓ Поясни, чому ти погоджуєшся чи не погоджуєшся із цією думкою. Висловлюй свої міркування за зразком:

Я погоджуюся (не погоджуюся) із цією думкою.

Я вважаю, що... .

Тому що... .

Наприклад,

Отже, ... (зроби висновок).

ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ «СПРАВЖНИЙ ДРУГ»

- 1** Знайди в тексті відповідь на запитання: «Яким має бути той, хто хоче мати вірних друзів?» Запиши його.

- 2** Зазнач, яке із прислів'їв найточніше виражає головну думку твору.

- Хто друга в біді залишає, той сам у біді пропадає.
- У лиху годину пізнаєш вірну людину.
- Хто людям добра бажає, той і собі має.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

- 1** Як ти розумієш назву розділу? Розкажи.

- 2** Що у прочитаних творах схвалюється, а що засуджується?
Схвалюється _____

Засуджується _____

- 3** Який із творів справив на тебе найбільше враження? Чим саме? Розкажи.

- 4** Яку притчу тобі хотілося б розповісти рідним? До якої — зробити ілюстрацію?

НАРОДНА КАЗКА — СКАРБНИЦЯ МУДРОСТІ

КОРЕЙСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЧИЙ ДАРУНОК НАЙКРАЩИЙ»

1 Де відбуваються події, описані в казці? Запиши.

2 Що в тексті сказано про те, скільки часу тривали описані події?

✓ Випиши з тексту речення, яке підтвердить твою відповідь.

3 Які власні назви є в тексті? Що вони означають? Запиши.

4 Пригадай! З яких частин складається текст?

✓ У якій частині твору це речення? Познач.

Ви справді товариші та друзі, це ви довели своїми дарунками.

зачин

основна частина

кінцівка

5 Про які подарунки йде мова в казці?

6 Склади і запиши план казки.

Перекажи казку за складеним планом.

7 Продовж речення.

Цей твір є чарівною казкою, бо в ньому _____

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КАМ'ЯНИЙ ГОРІШОК»

1 Прочитай слова. Як ти розумієш їх значення? Запиши.

Занедужав — _____

Виснажений — _____

Велів — _____

Згодом — _____

Кепкувати — _____

Перевір себе за тлумачним словником або в Інтернеті.

2 Поясни, як ти зрозумів/зрозуміла подане речення.

Мушу я йому дати раду! _____

3 Дай короткі відповіді на запитання за змістом тексту.

Скільки разів по горішку вдарив старший син?

Скільки разів по горішку вдарив середній син?

Скільки разів по горішку вдарив найменший син?

✓ Як це характеризує кожного із синів? Розкажи.

4 Постав свої запитання до тексту, використовуючи подані слова.

Хто _____

Чому _____

Для чого _____

5 Прочитай прислів'я і приказки. Зазнач, яке з них найточніше виражає головну думку твору.

Була б сила, діло буде.

Сильна воля і гори перевертає.

Не дам із себе насміятись.

ФІНСЬКА НАРОДНА КАЗКА «БІДНЯКОВА РІПА»

1 Якими близькими за значенням можна замінити подані слова? Запиши. За потреби скористайся тлумачним словником.

Глузує — _____

Велетенська — _____

Закортіло — _____

Принишк — _____

2 Запиши, як ти розумієш вислови.

У сиву давнину — _____

Проклюнувся паросток — _____

Не поскупився — _____

Ошелешено запитав — _____

Потайці пішов — _____

Отетерілий багатій — _____

3 Постав і запиши два запитання до ілюстрації в підручнику на с. 54–55.

1. _____

2. _____

4 У якій частині казки (зачині, основній частині чи кінцівці) задіяні всі персонажі? Запиши коротко.

5 **Попрацюйте в парі.** Позмагайтеся, хто першим знайде в тексті казки подані речення, звірить їх із текстом, помітить невідповідності і виправить їх у зошиті.

Дійшла вість і до короля.

За свою працю бідний одержав таку гору срібла, як величезна ріпа.

Вирішив зібрати все срібло, що мав, розплавити його і зробити велику гарну срібну ложку.

- 6 Яку іншу назву казки ти можеш запропонувати? Запиши. Усно поясни свій вибір.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

- 1 Що об'єднує твори, подані в цьому розділі? Запиши.

- ✓ А чим вони різняться? Запиши.

- 2 Продовж речення.

Народні казки бувають трьох видів:

- 1) про _____ ;
2) _____ ;
3) _____ .

- 3 Прочитай назви казок. Пригадай їх зміст. Заповни таблицю.

«Пан Коцький»

«Кам'яний горішок»

«Лисичка і Журавель»

«Чий дарунок найкращий»

«Круглячок»

«Зайчикова хатинка»

«Котигорошко»

«Кирило Кожум'яка»

«Біднякова ріпа»

Казки		
про тварин	чарівні	соціально-побутові

4 Казки яких народів ти прочитав/прочитала в цьому розділі?

5 Напиши есе на подану тему.

У ЧОМУ ЦІННІСТЬ І ПРИВАБЛИВІСТЬ КАЗОК?

ЖМЕНЯ СМІХУ — ЧИТАЧАМ НА ВТІХУ

1 **Обговоріть!** Чим, на вашу думку, різняться за змістом слова **гумор** і **сміх**?

2 Прочитай.

Всеволод Нестайко

ІЗ СМІХОМ ТРЕБА БУТИ ОБЕРЕЖНИМ...

Гумор, сміх — це справа товариська, колективна. От сумує, тужить, як правило, людина на самоті. А сміється, як правило, у товаристві. На самоті, навіть щось дуже веселе почувши або згадавши, дуже довго не посмієшся. У гурті — ото сміх! Так от що я тобі скажу — тримайся людей... Будь завжди з людьми. Старайся, щоб вони тебе любили. А для цього їх любити треба. Будь вартий людської уваги й поваги. От!

І ще скажу — із сміхом... треба бути обережним. Із себе смійся скільки хочеш, а от з інших — дивись... Тобі смішно, а комусь від твого сміху, може, плакати хочеться.

- ✓ Якими міркуваннями автор хотів поділитися зі своїми читачами і читачками?
- ✓ Чому автор радить бути обережним зі сміхом?
- ✓ **Обговоріть!** У яких ситуаціях сміх однієї людини може викликати сльози в іншій?

МАРІЯ ПРИГІРА «ТАЙНА»

1 Яку іншу назву вірша ти можеш запропонувати? Запиши.

2 Прочитай вірш.

Василь Шаройко

ЛОПОТУХА МИЛА

— Алло! Це Ніна? — дзвонить Мила. —
Писать переказ ти скінчила?

Що-що? Скінчила? Так і знала!
А я ще і не починала.
У трубку Мила знов:
— Це Алла?
Ти всі задачі розв'язала?
Хвалю! А я поспала трішки
і зараз шию бант для кішки.
— Алло! Алло! — лопоче Мила. —
Уроки, Ганю, ти зробила?
Вже посуд мить допомагаєш?
Коли ти все зробить встигаєш?!
До вечора всіх подруг Мила
по телефону обдзвонила.
Спочивши, добре попоїла.
Потрібно приступать до діла!..
Переказу не дописала —
Закрила і в портфель поклала.
Коли взялася за задачі,
її спіткали теж невдачі...
— Лягаю спать, а всі уроки
я вивчу вранці без мороки.
Збудилась — пізня вже пора:
спішить до школи дівтора...

✓ Знайди у тлумачному словнику або Інтернеті значення слова **лопотуха**. Випиши його.

✓ Хто головний герой твору? Якою вона постає в твоїй уяві?

✓ Яку рису вдачі висміює поет? Запиши коротко.

3 Порівняй вірші Марії Пригари «Тайна» і Василя Шаройка «Лопотуха Мила». Що спільного в цих творах? А чим вони різняться?

1 Переглянь комікс.

Джміль
Дослідження, Живопис, Музика і Література

ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ
ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ І ТВОРЧИХ

НЕ ХВАЛИ ДНЯ ДО ВЕЧОРА

- ✓ Чому лисичка не встигла спекти пирога до приходу гостей?
- ✓ Що лисичка має сказати гостям у такій ситуації? Що зробити?
- ✓ А як мають вчинити гості?
- ✓ Що ви порадили б лисичці?
- ✓ Чи схожа Мила з вірша Василя Шаройка на героїню коміксу? Чим саме?
- ✓ Що означає приказка **не хвали дня до вечора**? Чому не варто цього робити?

Грицько Бойко «Викрутився»

1 Хто головний персонаж твору? Запиши.

2 Скільки днів Микола не приходив до школи? Випиши речення, яке підтвердить твою відповідь.

3 Прочитай.

Грицько Бойко

ХВАСТУНЕЦЬ

Хлопчик Толя молодець,
тільки трішки хвастунець.
Якось ми ішли на став,
він мені таке сказав:
— Слово честі, не хвалюся —
я ні-чо-го не боюся!.. —
Враз на слові цім — з дороги
Толі ящірка під ноги.
З переляку, у тривозі
наш хвалько мерщій навтік.
Та спіткнувся на дорозі
й прикусив собі язик!

Хто хвалитись полюбляє,
в кого звичка є така, —
хай ці вірші прочитає
і прикусить язика!

✓ Яка риса вдачі висміюється у вірші? Запиши.

✓ Хто головний персонаж вірша? Запиши.

✓ **Обговоріть!** Чи був Толя насправді сміливим?

✓ З'ясуй, що означає вислів **тримати язик за зубами**.

✓ Який висновок із цієї історії ти зробив/зробила для себе?

4 Знайди в бібліотеці або в Інтернеті українські народні прислів'я, у яких засуджується хвалькуватість. Запиши кілька з них. Розкажи в класі.

ПЕТРО РЕБРО́ «НЕ ВГАДАЄТЕ НІКОЛИ!»

1 Випиши з вірша парами слова, що римуються.

2 Випиши з вірша прикметники до поданих слів.

Художники (які?) _____, грива (яка?) _____,
роги (які?) _____, ніжки (які?) _____,
підкови (які?) _____, вуса (які?) _____,
хвіст (який?) _____.

3 Випиши з вірша порівняння.

Микола Сингаївський «Марічка і звичка»

1 Знайди в бібліотеці або в Інтернеті українські народні прислів'я про працюючих і ледачих. Запиши кілька з них. Розкажи у класі.

Галина Малик «Мавпині іменини»

1 Запиши, яка головна думка вірша.

2 Розіграйте сценку за цим віршем так, щоб Мавпа і гості на іменинах були задоволені.

1 Переглянь комікс.

Джміль
Дослідження, Живопис, Музика і Література

ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ
для допитливих і творчих

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

- ✓ Чому домашні улюбленці принесли дівчинці саме такі подарунки?
- ✓ Чи справді вони хотіли налякати свою хазяйку?
- ✓ Про що не подумали тваринки?

* Журнал «Джміль» № 4, 2016

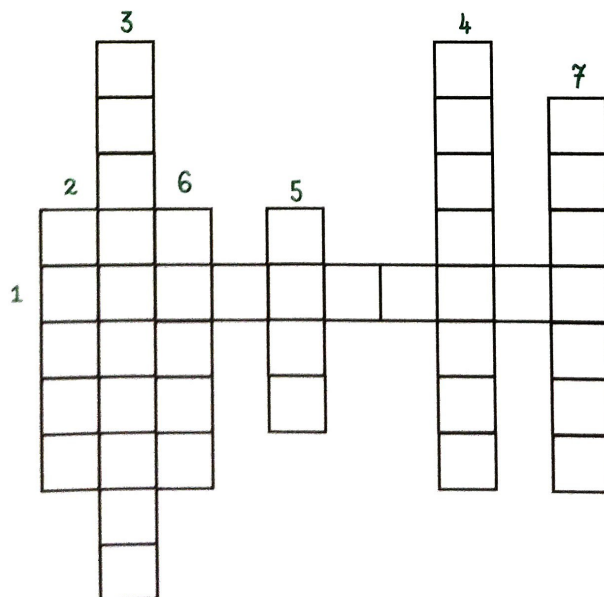
- ✓ Як, на твою думку, завершилась ця історія? Вибери запропонований варіант і поясни свій вибір.

- 2 Обговоріть! На що варто звертати увагу, коли хочеться зробити комусь сюрприз?
- ✓ Про що насамперед потрібно подумати, коли хочеш зробити приємне другові?

Всеволод Нестайко «Як ми в космос літали»

- 1 Про скількох «космонавтів», що вилетіли у «супутнику», пише Всеволод Нестайко?
- 2 Розгадай кросворд. Відповіді шукай у тексті.

1. До якого жанру належить цей твір?
2. Назва предмета, з якого зробили супутник.
3. Як називався механізм, який повинен був запустити зроблений супутник у космос?
4. Що мало привести в дію механізм запуску супутника?
5. Як хлопці назвали свій корабель?
6. Ім'я персонажа, який розбив мамину вазу.
7. Хто приєднався до хлопців?

Василь Симоненко «Подорож у країну Навпаки»

- 1** Хто головні герої цієї казки? Запиши.

- 2** На що нарікали хлопці?

- 3** Що зробив із ними чарівник?

- 4** Знайди і выпиши з тексту слова, якими чарівник описав цю країну.

- 5** Розкажи про перші враження хлопців від того, що вони потрапили у надзвичайну країну Навпаки. Чим ця країна відрізняється від інших?

6 Чому, на твій погляд, хлопці категорично відмовилися потрапити ще раз до країни Навпаки?

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Чим схожі твори, вміщені до цього розділу?

2 Назви прочитані гумористичні твори. Укажи їхніх авторів і коротко перекажи зміст.

3 Твори яких жанрів ти прочитав/прочитала в цьому розділі? Запиши.

4 Який твір сподобався тобі найбільше? Чому?

5 Хто з героїв тобі сподобався? З ким би ти не захотів/не захотіла дружити? Чому?

6 Вибери тему, підготуйся й усно вислови свої міркування з цього питання.

- ✓ Яка роль веселого слова в житті людини?
- ✓ Чи завжди жарт буває дотепним і необразливим?
- ✓ Намалюй ілюстрацію до твору, який тобі найбільше сподобався.

7 Підготуй розповідь про життя і творчість Всеволода Нестайка.

8 Які джерела інформації допомагають знайти необхідні відомості про письменника? Запиши.

9 Знайди в бібліотеці твори Всеволода Нестайка. Склади список із п'яти найцікавіших, на твій погляд.

✓ Запиши назви тих творів письменника, які ти вже прочитав/прочитала.

КРАСА І СИЛА ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

ОЛЕКСАНДР ОЛЕСЬ «ЛІС ВОСЕНИ»

1 Якими кольорами «розфарбував» поет ліс? Запиши.

2 Голоси яких пташок почув автор у лісі? Запиши.

3 Уважно прочитай.

Скошені лани, листя золоте, ліс цвіте осінніми квітками, шпак доспіває пісні, жовтий лист впає.

✓ Чи є у змісті цих слів і словосполучень ознаки осені?

✓ Що хотів передати автор цими словами?

4 Випиши з вірша п'ять пар слів, що римуються.

5 Продовж ланцюжки римованих слів:

ліс — приніс, _____

мак — рак, _____

квіти — діти, _____

гілка — білка, _____

6 Використовуючи рими, спробуй дописати поданий вірш.

Наталія Замрія

ЧАКЛУНКА

Осінь фарби готувала,
у відерця _____.

Змішувала, чаклувала,

потім все _____.

Придивіться, все довкола

стало _____!

- ✓ Поцікався, як виконали це завдання твої однокласники й однокласниці.

ЛІНА КОСТЕНКО «ЗДИВОВАНІ КВІТИ»

- 1 Знайди у вірші протилежні за значенням слова і запиши їх.

- 2 Уяви, що ти художник/художниця. Яку ілюстрацію тобі хотілося б зробити до вірша? Розкажи.
- 3 Прочитай.

Ліна Костенко

* * *

Красива осінь вишиває клени
червоним, жовтим, срібним, золотим.
А листя просить: — Виший нас зеленим!
Ми ще побудем, ще не облетим.

- ✓ Якими словами поетеса передала красу осені?
 - ✓ Чому осінь красива, а настрої вірша невеселий?
 - ✓ Що просили листочки в осені?
 - ✓ Чому кленам хочеться інших фарб?
 - ✓ Знайди в тексті слова, за допомогою яких Ліна Костенко зобразила осінь, листя дерев як живих істот. Запиши.
-

ЛІНА КОСТЕНКО «ВЖЕ БРАМИ ЛІТА ЗАМИКАЄ ОСІНЬ...»

- 1 Які образи виникли у твоїй уяві під час читання поезії? Що тобі вдалося «побачити», а що — «почути»? Розкажи.

АНДРІЙ МАЛІШКО «ДОЩИК»

- 1 Запиши, як ти зрозумів/зрозуміла з тексту значення слова **пуща**.

Пуща — це _____

2 Що поет підкреслив словом **вихопивсь**? Запиши.

3 Якими словами автор характеризує дощик? Запиши.

4 Як дощик вплинув на природу? Запиши.

ДМИТРО ПАВЛІЧКО «ДЯДЬКО ДОЩ»

1 Випиши з вірша слова, які передають:

звуки — _____;

барви — _____;

силу літньої зливи — _____.

2 Які порівняння використовує поет у вірші? Запиши.

МИКОЛА ВІНГРАНІВСЬКИЙ «ГРІМ»

1 Яку роботу виконав грім? Запиши.

2 Полічи, іменників чи дієслів більше у вірші. Запиши.

Іменники —

Дієслова —

- 3 Як би ти продовжив/продовжила слова груші у реченні з вірша?
«Трусніть і грушку, дядьку грім, бо важко мені дуже _____».

АНАТОЛІЙ КАЧА́Н «ЛЕТЮЧИЙ КОРАБЕЛЬ»

- 1 Як по-іншому можна назвати цей вірш? Запиши.

- 2 Розкажи, які добрі справи робиш ти, щоб наше довкілля було чистим, «**сповитим не димами, а синім диханням лісів**»?
- 3 Напиши звернення до людей планети із проханням берегти природу.

ВІРШІ-ЗАГАДКИ

- 1 Прочитай і відгадай загадки. Відгадки запиши.

Василь Струтинський

Сіла дівчина спочити
на краю села,
розчесала довгі коси,
чорні, мов смола.
В них засяяли зорини.
Як же звати цю дівчину?
Он підказує нам сич:
— Чорні коси чеше _____.

Серед поля стоїть хлопчик
по коліна у траві,
позолочений віночок
має він на голові.

І до вечора за сонцем
обертається навкруг.

Здогадалися ви, хто це
і як зветься сонця друг? _____

- ✓ Підкресли в кожній загадці слова, які допомогли тобі її розгадати.

АКРОВІРШ

- 1 Доповни речення, яке пояснює, що таке акровірш.

Акрівірш — це вірш, у якому перші літери кожного рядка, _____, утворюють слово або вислів.

- 2 Прочитай загадки Ольги Довгоп'ят. Доведи, що ці загадки написані у формі акровірша.

Росте ця лікувальна квітка
опріч лісів іще в полях.

Малі й дорослі знають шлях,
аби її добути влітку.

Шовково коси пломеніють,
коли настоєм їх помиють.

А що, скажіть, за квітка, дітки?

* * *

Має жовту спідничку,
од вітрів ховає личко.

Рветься сонечка напиться,
кличе дощик, щоб умитися.

В неї коси зеленаві,
а яка смачна у стравах!

3 Спробуй свої сили у створенні акровірша.

Григорій Фалькóвич «Непоспіхом, наспівуючи Баха»

1 Об'єднайтеся у групи. Оберіть одне із запропонованих завдань.

- Доберіть прислів'я і приказки про дружбу.
- Підготуйтеся розказати про те, яким ви уявляєте справжнього друга, подругу.
- Визначте важливі умови для дружби.

Анатолій Костéцький «У сузір'ї Гончих Псів»

1 Добери синоніми до слів.

Зиркав — _____

Зомлів — _____

Невдовзі — _____

Очуняв — _____

2 Коли відбувалися події, описані у творі? Запиши.

3 Як змінювалися почуття головного героя впродовж пригоди? Запиши.

Спочатку він _____, потім
хлопчик _____, і в кінці
пригоди _____.

4 Придумай невелику розповідь про подорож на будь-яку планету Сонячної системи. Запиши її на окремому аркуші. Намалюй ілюстрацію.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Що об'єднує твори, подані в цьому розділі? Запиши.

2 Вірші яких поетів ти прочитав/прочитала в розділі? Запиши.

3 Які твори найбільше запам'яталися? Чим саме?

4 Твори якого автора ти хочеш іще прочитати?

5 Запиши три нових слова, якими збагатилося твоє мовлення після прочитання творів розділу.

ДІВОСВІТ ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ

САШКО ДЕРМАНСЬКИЙ «МЛИН»

1 Що нам відомо з тексту про Млин? Запиши.

2 Візьми до уваги! Змальовуючи зовнішність персонажів, автори й авторки вживають яскраві, образні слова, вислови, порівняння, які допомагають читачам і читачкам чіткіше їх уявити.

Переконайся в цьому, прочитавши уривок опису зовнішності Привида без яскравих, образних слів.

Привид як привид — звичайний, нічого особливого — ..., ..., ... волосся..., ... борідка —

Одягнений він був у... простирадло —

✓ Ще раз прочитай цей уривок у підручнику, порівняй тексти.

3 Розглянь уважно в підручнику на с. 88 ілюстрацію до твору. Дай відповіді на запитання.

Де відбуваються події? _____

Кого зображено на ілюстрації? _____

Чи можна словами з тексту підписати цю ілюстрацію?

Чому? _____

4 Склади і запиши план твору.

-
-
- 5 Що у творі фантастичного, а що могло бути насправді? Розкажи.
- 6 **Об'єднайтеся у групи.** Оберіть одне із запропонованих завдань і виконайте його.
- ✓ Придумайте продовження казки про відкриття музею у млині.
 - ✓ Створіть комікс за сюжетом казки.

Аліна Туз «ЧАС БАЖАНЬ»

- 1 Як ти зрозумів/зрозуміла вислів із тексту **ДОЩ СТОЯВ СТІНОЮ**?
Запиши.

- 2 Протягом якого часу тривають події, описані у творі? Познач.
☐ навесні	☐ восени
☐ влітку	☐ взимку

- ✓ Випиши з тексту речення, яке підтверджує твою відповідь.

- 3 Розглянь ілюстрацію у підручнику на с. 92. Випиши речення, яке відповідає цій ілюстрації.

4 Чого навчає ця казка? Запиши.

5 Обери одне із запропонованих завдань і виконай його.

- ✓ Знайди прислів'я про цінність часу, поясни їхній зміст і проілюструй.
- ✓ Пофантазуй! Який розвиток могла мати ця історія?
- ✓ Пофантазуй і склади власну казку про час. Запиши її на окремому аркуші. Намалюй до казки цікаві ілюстрації.

ДІАНА АМОТ «ЯК ПОЛЮБИТИ ПАВУЧЕННЯ?»

1 Якими близькими за значенням можна замінити виділені слова? Запиши. За потреби скористайся словником синонімів.

Самотужки сплела — _____

Ошатна кімната — _____

Приязно вітається — _____

Рухаємося безгучно — _____

Вони жахаються — _____

2 Скільки героїв у казці? Запиши цифрою.

3 Хто із живих істот в оповіданні не є активним учасником подій, а про них лише згадується у творі? Запиши.

4 Яку головну думку авторка казки хотіла донести до читачів і читачок? Запиши.

Ельза Бѐсков «ДІДОК, ЩО ГОВОРИВ ЛИШЕ ПРИМОВКАМИ»

- 1 Уважно прочитай прислів'я. Поміркуй, якої теми стосується кожне. З'єднай лініями прислів'я і тему.

Якщо друг у тебе є,
життя радісним стає.
Хто людям добра бажає,
той і собі має.
Де дружніші, там і сильніші.
Дерево міцне корінням,
а людина своїм умінням.
Не одяга красить людину,
а добрі діла.
Майстра хвалить його діло.

добро

дружба

уміння та
майстерність

- 2 Прочитай подані прислів'я.

Випиши з тексту ті прислів'я, які можна замінити поданими.

Хто вчиться змóлоду, той на старості не знає голоду.

Не зазіхай на чуже, бо й свого не матимеш.

ЛЕСЯ МОВЧУН «БАБАЙ-АГА І КОЗАК НЕВИДИМ»

- 1 Зазнач твердження, яке ти вважаєш правильним.

- П'еса — це казка у віршах.
 П'еса — це твір, написаний для читання по ролях.
 П'еса — це твір, призначений для розігрування на сцені.

- 2 Заповни порівняльну таблицю. Зазнач **V**, які особливості має п'єса, а які — оповідання.

Основні особливості твору	П'єса	Оповідання
Невеликий розповідний твір про якусь подію чи випадок		
Перед текстом перераховані дійові особи		
Події тривають протягом короткого проміжку часу		
Твір поділено на дії або сцени		
У тексті виокремлено слова дійових осіб		
Твір може бути різножанровим		

- 3 Коротко поясни, які ознаки п'єси має твір Лесі Мовчун «Бабай-Ага і козак Невидим».

- 4 Доведи, що це віршована п'єса. Випиши з тексту будь-які чотири віршовані рядки. Підкресли пари слів, що римуються.

- 5 Які ознаки казки має ця п'єса? Запиши.

6 Зазнач, яка це казка.

про тварин

чарівна

соціально-побутова

7 Для чого були призначені чарівні клубки? Запиши.

8 Яке чарівне перетворення сталося, коли Кроленятко напо-
лося живої води? Запиши.

9 Чому козак рушив у царство Дракона? Запиши.

10 Прочитай слова. Якими з них можна охарактеризувати
Невидима і Бабая-Агу? З'єднай лініями.

добрий
людяний
хитрий
жорстокий
відважний
непоступливий
витязь
підступний
ледар-Гаволов
розумний
нечесний

Бабай-Ага

Невидим

11 Хто з дійових осіб казки тобі сподобався? Запиши.

✓ Яку роль у п'єсі тобі хотілося б зіграти? Чому?

12 ✓ Які емоції викликав у тебе цей твір? Запиши.

ДОСЛІДЖУЮ МЕДІА

- ✓ Для чого потрібні афіші?
- ✓ Де ми можемо їх побачити?
- ✓ Розглянь афішу. Яку інформацію вона містить?

**ЛАЗУРНЕНСЬКА СЕЛИЩНА БІБЛІОТЕКА
ТЕАТРАЛІЗОВАНИЙ ГУРТОК "ЮНІ ТАЛАНТИ"**

26 СІЧНЯ 2020 РОКУ
13.00, 15.00

**ВИСТАВА ВІДБУДЕТЬСЯ В БУДИНКУ КУЛЬТУРИ
ВХІД ВІЛЬНИЙ**

**АВТОР ІНСЦЕНІЗАЦІЇ ТА РЕЖИСЕР-ПОСТАНОВНИК – АХТИРСЬКА Л. В.
У ВИСТАВІ ЗАДІЯНІ УЧНІ ЛАЗУРНЕНСЬКОЇ ШКОЛИ**

- ✓ Створіть афішу до вистави за п'єсою Лесі Мовчун «Бабай-Ага і козак Невидим». Обговоріть, яка інформація необхідна для вашої афіші.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

- 1 Чим літературні казки відрізняються від народних? Розкажи.
- 2 Назви авторів та авторок прочитаних казок.

- 3 Яка казка тобі сподобалася найбільше? Чим саме? Запиши.

- 4 Чим п'еса відрізняється від творів інших жанрів? Розкажи.

5 Хто автор прочитаної п'єси-казки? Хто головний герой твору? Запиши.

6 Пригадай персонажів казок, які ти прочитав/прочитала в цьому розділі, і заповни таблицю.

Персонажі чоловічого роду	Персонажі жіночого роду	Персонажі тварини

7 Які проблеми порушено у творах цього розділу? Запиши.

8 Запиши кілька прізвищ авторів/авторок і назв їхніх творів, які ти порадиш умістити на виставку з теми розділу.

Автор/авторка	Назва твору

БАЙКА ВЧИТЬ, ЯК НА СВІТІ ЖИТЬ

Езоп «СОБАКА ТА М'ЯСО»

1 Від чийого імені ведеться розповідь у творі? Познач.

- від імені собаки
- від імені сороки
- від імені автора

2 Що означає вислів **мчав стрімголів**? Познач.

- біг дуже швидко
- ішов дуже обережно
- пересувався, постійно оглядаючись

3 З'єднай стрілкою вислів і його тлумачення.

шаснув на вулицю
брався кладкою
поцупив шматок
заскочив зненацька

ішов по кладці
швидко побіг
несподівано, раптово
захопив або піймав
укравав

4 Чому собака опинився на кладці? Познач.

- він хотів пірнути і скупатися
- він біг до криниці води напитися
- він укравав м'ясо і тікав через річку

5 Кого побачив собака в річці? Познач.

- іншого собаку
- своє відображення
- відображення сороки

6 Які слова можна використати для характеристики собаки?
Познач.

сміливий, винахідливий

хитрий, спостережливий

жадібний, заздрісний

7 Знайди і випиши з твору слова, у яких висловлено мораль байки.

✓ Поясни, як ти розумієш зміст цього вислову. Запиши.

ЛЕОНІД ГЛІБОВ «ЛЕБІДЬ, ЩУКА І РАК»

1 Зазнач, які пояснення слова **лад** найточніше розкривають його відповідно до змісту байки.

порядок

злагодженість у діях

узгодженість у роботі

розміщення чого-небудь у певному порядку

2 Чому назви тварин написано з великої букви? Запиши.

3 Яка мета була в героїв байки? Запиши.

4 Чому Лебедю, Щуці і Ракові не вдалося зрушити фуру? Запиши.

5 Якими словами описано дії кожного персонажа? Запиши.

6 Яка головна думка байки? Запиши.

ЛЕОНІД ГЛІБОВ «ВОВК І КІТ»

1 Випиши із твору слова, які стали прислів'ям. Поясни, як ти його розумієш.

2 Запиши головну думку твору.

ОЛЕНА ПЧІЛКА «СНІГИР ТА ЩИГЛИК»

1 Про що розповідається у творі? Запиши.

2 У яких словах байки висловлено пораду авторки? Запиши.

✓ Чи погоджуєшся ти з нею?

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Запиши, кого називають байкарем.

2 Твори яких байкарів ти прочитав/прочитала? Запиши.

3 Кого у світі вважають першим байкарем? Запиши.

4 Запиши ім'я та прізвище видатного українського байкаря та назву однієї його байки.

5 Чим байки відрізняються від віршів, оповідань, казок? Розкажи.

6 Чим завершуються байки? Запиши.

7 Яка байка тебе особливо зацікавила? Чим саме? Розкажи.

8 Що важливого ти відкрив/відкрила для себе, читаючи байки? Розкажи.

ПІЗНАЮ СЕБЕ І СВІТ

ОКСАНА КРОТІЮК «ЛІТАЧОК»

1 Від чийого імені ведеться розповідь у творі? Познач.

- від імені авторки
- від імені Максима
- від імені Ніни Іванівни

2 Що нам відомо з тексту про те, коли, де і на якому уроці відбувалися описані події. Запиши.

3 Хто головний герой твору? Запиши.

4 Що, на твою думку, відчував Максим, коли літачок не потрапив на парту Улянки? Запиши.

5 Постав по два запитання до кожного абзацу твору так, щоб відповідь на ці запитання можна було знайти в тексті.

1-й абзац.

1. _____

2. _____

2-й абзац.

1. _____

2. _____

3-й абзац.

1. _____

2. _____

4-й абзац.

1. _____

2. _____

5-й абзац.

1. _____

2. _____

6-й абзац.

1. _____

2. _____

- 6** Розглянь уважно ілюстрацію на с. 120 підручника. Хто на ній зображений? Який текст відповідає ілюстрації? Запиши.

- 7** Зазнач, до якого жанру належить цей твір.

казка легенда оповідання

- 8** «Пробіжи» очима по тексту. Скільки разів у ньому зустрічається слово **літачок** у різних відмінках?

Оксана Радущінська «Майже боксерський двобій»

- 1** Протягом якого часу тривають події, описані у творі? Познач.

навесні восени
 влітку взимку

2 Запиши, кого з персонажів можна вважати головним героєм твору. Обґрунтуй свою відповідь.

3 Що вразило головного героя? Запиши.

4 Як ти оцінюєш вчинок хлопчиків, які з'ясували стосунки бійкою? Чому? Запиши.

5 Як ти оцінюєш учинок тих, хто просто спостерігав за бійкою? Чому? Запиши.

6 Що основне, на твою думку, хотіла сказати авторка своїм читачам? Запиши.

ВСЕВОЛОД НЕСТАЙКО «ЧИ РОБЛЯТЬ ТАК ДРУЗІ?»

1 Запиши, як ти зрозумів/зрозуміла значення слова **під'юджувати**. Якщо потрібно, скористайся тлумачним словником.

Під'юджувати — _____

2 Запиши, як ти зрозумів/зрозуміла значення цього вислову.

Безглуздо ризикувати — _____

3 Від чийого імені ведеться розповідь у творі? Познач.

від імені автора

від імені Жені

від імені Мишка

4 Прочитай речення:

Він ледь не випустив із рук скобу. Хлопець судорожно зціпив пальці й застиг.

Запиши, кого з дійових осіб стосуються ці слова.

На який стан персонажа вони вказують? Запиши.

5 Визнач головну думку твору.

Сміливий завжди перемагає.

До хоробрості треба й розум.

Коли лякаєш — сам не бійся.

ТЕТЯНА КУЗЬМІНКО «ПОДАРУНОК»

1 Яка подія трапилася з бабусею? Запиши.

✓ З якої частини тексту (зачину, основної частини чи кінцівки) ти дізнався/дізналася про цей випадок? Запиши.

2 Доведи, що Ілько був співчутливим, мав добре серце.

3 Які питання тобі хотілося б поставити Ількові? Запиши.

4 Які думки і почуття у тебе викликав прочитаний твір? Запиши.

5 Розглянь уважно ілюстрацію на с. 126 підручника. Хто на ній зображений? Який текст відповідає ілюстрації? Запиши.

ДЖЕННІФЕР МУР-МАЛЛІНОС «БЕЗПЕКА В ІНТЕРНЕТІ»

1 Чи користуєшся ти Інтернетом? З якою метою? Розкажи.

2 **Обговоріть!** Чим особливе інтернет-спілкування?

Перевіряю свої досягнення

1 Твори якого жанру ти прочитав/прочитала в цьому розділі? Запиши.

2 Чим оповідання відрізняється від творів інших жанрів? Запиши.

3 Який твір розділу справив на тебе найбільше враження? Чому? Розкажи про це. Починай свою розповідь так:

Найбільше мене захопило оповідання «_____».

Автор/авторка цього твору _____

Цей твір найцікавіший, тому що _____

4 Хто з персонажів тобі найбільше сподобався? Запиши.

З ким тобі хотілося б потоваришувати? Чому? Запиши.

5 Які слова і вислови збагатили твоє мовлення? Запиши.

6 Склади і запиши запитання для шкільної літературної вікторини за сюжетами творів розділу.

ГОРДИСТЬ І СЛАВА УКРАЇНИ

МАРКО ЛУКИНЮК «УКРАЇНИ»

- 1** Запиши, як тобі хотілося б продовжити вислів:

Я люблю у своєму краї: _____

МАРІЯ ЯНОВСЬКА «НАША МОВА»

- 1** **Попрацюйте в парах.** Наша мова багата на різні слова. Складіть речення, у якому всі слова починатимуться на одну букву. Зможете?

- Дізнайтеся, у кого в класі вийшло речення з більшою кількістю слів. Чи можна об'єднати ваші речення і скласти розповідь? Спробуйте.
- 2** Обери одне із запропонованих завдань і проведи дослідження. Розкажи про результати свого дослідження у класі.
- Українська мова весь час змінюється. Запитайте у своїх батьків, дідусів та бабусь, які слова вони вживали, коли були маленькими. Порівняйте з тими, якими послуговуєтесь ви.
- Які слова української мови сьогодні вже не вживаються? Чому?
- Чому з мови зникають слова? Чи завжди це погано? А чому з'являються нові?

ДМИТРО БІЛОУС «ДИВНЕ РОЗМАЇТТЯ»

- 1 Яка головна думка вірша? Запиши.

Візьми до уваги! В Україні, крім українців, живуть люди різних національностей — болгари, угорці, румуни, вірмени, євреї, татари та багато інших. Рідні мови у них різні, а спільна одна — українська, бо всі ці люди — громадяни України. Українська мова — державна мова нашої країни.

- 2 Прочитай вірш.

Ніна Андру́сич

ПРО ІНОЗЕМНІ МОВИ

Чую у трамваї зблизка:
— Брат говорить на англійській.
— А я теж її вивчаю,
та на рідній розмовляю.
Будьмо обережні в слові:
ми не їздимо НА МОВІ.
Ми говоримо МОВОЮ,
гарною, чудовою.
Говори англійською,
хочеш — італійською,
будь-якою говори,
та НА мові не сиди.

- ✓ Чого навчає нас авторка вірша?
- ✓ Чому важливо говорити грамотно, без помилок?
- ✓ Познач на шкалі, скільки зусиль ти готовий/готова докласти, щоб покращити своє мовлення. Зафарбуй відповідний кружечок.

МАРТА ПРЕВА́РСЬКА «КРУШЕЛЬНИЦЬКА СОЛОМІЯ АМВРОСІЇВНА»

1 Хто така Соломія Крушельницька? Запиши.

2 З якими подіями в житті Соломії Крушельницької пов'язані подані дати? Запиши.

23 вересня 1872 року — _____

У 1893 році — _____

У 1939 році — _____

3 Запиши, скільки було років Соломії Крушельницькій, коли вона:

почала співати в хорі — _____ ;

закінчила консерваторію — _____ ;

повернулася на батьківщину — _____ .

4 Про що ти вперше дізнався/дізналася із цього тексту? Запиши.

5 Що тебе вразило найбільше? Запиши.

МАРТА ПРЕВА́РСЬКА «БІЛОКУР КАТЕРИНА ВАСИЛІВНА»

1 Що ти дізнався/дізналася із прочитаного тексту про Катерину Білокур? Запиши.

2 Чому дівчинка не ходила до школи? Запиши.

3 Що понад усе любила малювати художниця? Запиши.

4 Що найбільше тебе вразило у прочитаному тексті? Запиши.

ГАЛИНА ТЕРЕЩУ́К «БІАТЛОН — ЦЕ ТЕ, ЩО ДУЖЕ ЛЮБЛЮ»

1 Що тебе у розповіді про Тараса Радя вразило найбільше? Запиши.

2 Проведи дослідження.

Дізнайся більше про паралімпійські ігри, про спортсменів і спортсменок із незламною силою волі та про рекорди української збірної. Підготуй розповідь це.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Твори яких жанрів ти читав/читала в цьому розділі? Запиши коротко.

2 Про кого і про що в них розповідалося? Запиши.

3 Про яких іще видатних українців тобі хотілося б дізнатися?

4 Доповни речення:

Мене здивувало у прочитаному те, що _____

Я не знав/не знала раніше, що _____

Мене захопило _____

5 Які слова і вислови збагатили твоє мовлення? Запиши.

ЦІКАВЕ ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ

ТАМАРА КОЛОДНІЦЬКА «ПТАХІ-НОСОРОГІ»

1 Чому птахи отримали таку назву? Познач.

- тому що зовні схожі на носорогів
- тому що у них величезні довгі дзьоби
- тому що найцікавіше виводять пташенят

2 Що нам відомо з тексту про дивні дзьоби птахів-носорогів? Запиши.

3 Що допомагає птахам утримувати голову і великий дзьоб? Познач.

- м'язи шиї
- довга шия
- могутні крила

4 Випиши із твору речення, у якому розповідається, чому птахів-носорогів називають галасливими птахами.

5 Як називається птах — представник виду птахів-носорогів? Познач.

- індичка
- галасливий токо
- червонодзьобий токо

6 Чим живляться птахи-носороги? Познач.

- плодами, насінням рослин, ящірками і комахами
- м'якушем плодів, шматочками деревини, глиною
- комахами, глиною, шматочками деревини

7 Для чого самець замурує самку в дуплі? Запиши.

Випиши, що для цього використовує птах?

8 Що найбільше вразило тебе в тексті? Запиши.

9 Визнач жанр прочитаного твору. Познач.

- легенда
- літературна казка
- науково-художнє оповідання

З Енциклопедії ТВАРИН І РОСЛИН СВІТУ «АРКТИКА І АНТАРКТИКА»

1 Яку інформацію подано в статті? Запиши коротко.

2 У статті сказано: «Це найхолодніші місця на Землі». Які показники температури повітря характерні для цих районів? Запиши.

3 Як називаються гігантські крижані гори, у яких зосереджена прісна вода нашої планети? Запиши.

4 Що в тексті сказано про розміри айсбергів? Запиши.

5 У яких видів пташок, що мешкають в Антарктиці, обов'язок висиджувати пташенят беруть татусі? Запиши.

6 Про що з тексту ти довідався/довідалася вперше? Запиши.

А що ти вже знав/знала? Запиши.

Анатолій Григорук «Як прийшли до нас гроші?»

1 Випиши з тексту речення, у якому йде мова про товарний обмін.

- 2 **Обговоріть!** Навіщо люди придумали гроші? Які переваги мають гроші порівняно з товарним обміном?
- 3 **Поміркуй!** Чи здійснюється, на твою думку, зараз обмін товарами? Що варто враховувати при товарному обміні?
- 4 **Обміняйтеся** враженнями про прочитане. Про що з тексту ви дізналися вперше? А що вже знали?

ТЕТЯНА КУЗЬМЕНКО «БАНКИ ТА БАНКНОТИ», «ЯК НАРОДЖУЮТЬСЯ ГРОШІ»

- 1 Що тобі стало відомо про те, як з'явилися і для чого потрібні банки?

- 2 Допиши речення.

Банкноти — це _____.

- 3 Із чого виготовляють купюри? Запиши коротко.

- 4 Що ти дізнався/дізналася про особливості українських банкнот? Запиши.

- 5 Дізнайся, чим сучасні банкноти відрізняються від своїх попередників? Розкажи про це у класі.

Із журналу «РОЗУМАШКИ» «ПЕРСІ, КІТ І КАТАФОТ»

1 Про який винахід ти прочитав/прочитала в тексті? Запиши.

✓ Хто є винахідником цього пристрою? Запиши.

Із журналу «РОЗУМАШКИ» «КВАДРОКОПТЕР ТОБІ ПОКАЖЕ»

1 З якими словами ти зустрівся/зустрілася вперше? Запиши їх.

✓ Дізнайся значення цих слів.

2 Чому пристрої, про які розповідається в тексті, називають безпілотниками? Запиши.

3 Як називається літальний пристрій, що має чотири гвинти? Запиши.

4 Обміняйтеся враженнями про прочитане. Про що з тексту ви дізналися вперше? А що вже знали?

✓ Запиши найцікавішу інформацію.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

- 1** Твори якого жанру ти прочитав/прочитала в цьому розділі?
Запиши коротко.

- 2** Що нового ти дізнався/дізналася, прочитавши цю тему?
Які відкриття зробив/зробила для себе? Розкажи.

- 3** Запиши назву твору, який тобі найбільше сподобався.
Визнач тему цього твору.

- 4** Запиши три нових слів, якими збагатилося твоє мовлення
після прочитання творів розділу.

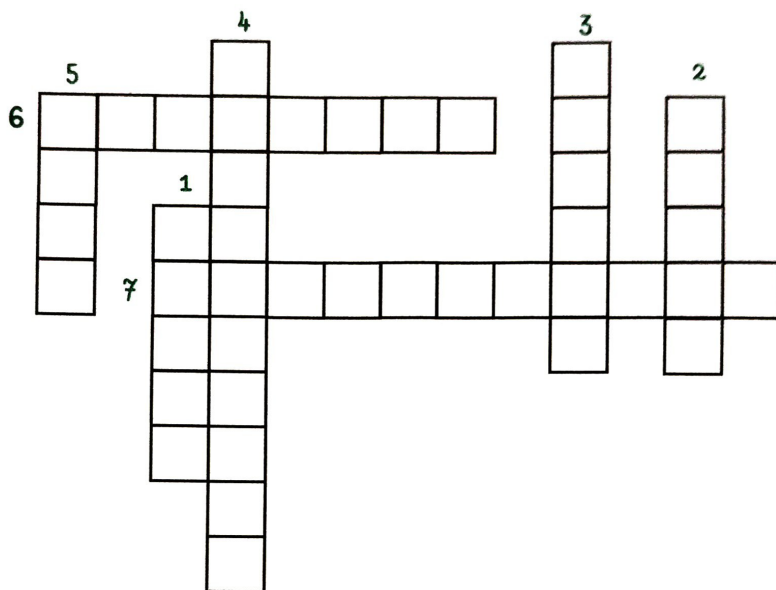
- 5** Запиши два нових уміння, яких ти набув/набула.

- 6** Запиши одне запитання, на яке ти хочеш знайти відповідь
на наступних уроках літературного читання.

ПРИГОДУ ЗА ПРИГОДОЮ ЧИТАЮ З НАСОЛОДОЮ

СЕРГІЙ ГРІДІН «ФЕДЬКО, ПРИБУЛЕЦЬ З ІНТЕРНЕТУ»

1 Розгадай кросворд. Відповіді шукай у тексті.

1. Хто такий Федько?
2. Ім'я хлопчика, про якого розповідається у творі.
3. Скільки хлопчикові років?
4. Як хлопчика називали друзі?
5. Назва пори року, під час якої відбувалися описані події.
6. Як називав Сашко свій комп'ютер?
7. На додаткові заняття з якого предмета ходив Сашко?

ГЖЕГОШ КАСДЕПКЕ «ЗАГАДКА ТРИНАДЦЯТА,
АБО ХТО ЗІПСУВАВ ПОВІТРЯНОГО ЗМІЯ»,
«ЗАГАДКА ДРУГА, АБО ПРОБЛЕМИ З МАТЕМАТИКОЮ»

1 Скористайся тлумачним словником і з'ясуй значення слова **детектив**. Це однозначне чи багатозначне слово? Запиши.

Візьми до уваги! Жанр дитячого детективу з'явився в літературі близько сто років тому. Письменники зрозуміли, що не лише дорослим цікаво читати про розслідування злочинів. І відтоді написали чимало захопливих пригодницьких творів, у яких головними героями зазвичай є діти.

- 2 Чи любиш ти читати детективи? _____
- ✓ Які з них тобі сподобалися найбільше? Розкажи.
- 3 Довідайся, які дитячі письменники та письменниці творили чи творять у жанрі детективу.

Жульєтт ПАРАШІНІ-ДЕНІ ТА ОЛІВЕР ДЮПЕН «БАНДА ПІРАТІВ. СКАРБИ ПІРАТА МОРГАНА»

- 1 Чи уважно ти читав/читала твір? Про яких персонажів ідеться? Запиши.

Характер мужній, любить одягатися, як пірат, і носити пов'язку на голові. _____

Відомий бешкетник, злодюжка і брехун. Має чорне волосся і велику золоту сережку у вусі. _____

Жорстокий пірат, який нападав на кораблі і грабував їх. _____

Розумник і хитрун, завжди носить окуляри. _____

Був колись супутником пірата Великого Джона. _____

Ватажок, але трохи боязкий, має руде волосся, носить шкіряний капелюх. _____

2 Яка подія стала приводом для подорожі дітей? Запиши.

3 Кому належала мапа, яку знайшли діти? Запиши.

✓ Що на ній було зображено? Запиши.

4 Що діти взяли із собою в подорож? Запиши.

Марі взяла _____, Томас — _____
_____, а Віллі — _____
_____.

5 Запиши назву корабля, на якому діти подорожували.

6 Який новий персонаж з'являється на острові Краба? Запиши.

✓ Що з тексту про нього відомо? Запиши.

✓ З якою метою він тут з'явився? Запиши.

7 Хто допомагав дітям повернути скриньку? Запиши.

8 Які ж скарби були у скриньці грізного пірата Моргана? Запиши.

ПЕРЕВІРЯЮ СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Про що ти прочитав/прочитала у творах цієї теми? Розкажи.

2 Запиши назву твору, який тобі найбільше сподобався.

3 Хто з персонажів тобі найбільше сподобався? Запиши.

✓ З ким тобі хотілося б потоваришувати? Чому? Запиши.

4 **Обговоріть!** Які твори ми відносимо до зарубіжної літератури?

5 Звернися до змісту підручника. Випиши п'ять назв творів зарубіжної літератури, які ти читав/читала.

-
-
- ✓ Доповни перелік зарубіжних творів, які ти прочитав/прочитала самостійно.

-
-
-
- ✓ Підкресли назву твору зарубіжного письменника/письменниці, який тобі найбільше сподобався.

- 6 Запиши три нових слова, якими збагатилося твоє мовлення після прочитання творів розділу.
-

- 7 Запиши два нових вміння, яких ти набув/набула.
-
-

- 8 Дай відповіді на запитання.

Які завдання були для тебе цікавими?

Які завдання були для тебе складними?

Які завдання були для тебе корисними?

ЗМІСТ

Шкільний дзвіночок кличе нас у четвертий клас.....	1
Дивовижний світ міфів.....	6
Легенди рідного краю.....	13
Пізнаю мудрість притчі.....	17
Народна казка — скарбниця мудрості.....	21
Жменя сміху — читачам на втіху.....	27
Краса і сила поетичного слова.....	38
Дивосвіт літературної казки.....	43
Байка вчить, як на світі жить.....	54
Пізнаю себе і світ.....	58
Гордість і слава України.....	64
Цікаве для допитливих.....	69
Пригоду за пригодою читаю з насолодою.....	75

У посібнику використано матеріали для дослідження медіапродуктів із журналу «Джміль»:

- с. 29 «Не хвали дня до вечора», №5, 2015;
- с. 33–34 «Від щирого серця», №4, 2016.

Навчальне видання

ВАНУЛЕНКО Оксана Вікторівна

РОБОЧИЙ ЗОШИТ З ЧИТАННЯ

4 клас

Редактор *О. С. Криворучко*
Технічний редактор *Л. І. Аленіна*
Коректор *О. В. Северцева*
Комп'ютерна верстка *І. М. Сога*

Формат 70 x 100¹/₁₆. Ум. друк. арк. 6,48.
Обл.-вид. арк. 6,16. Наклад 15 030 пр.
Зам. № 11601.

ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «ОСВІТА»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 6109 від 27.03.2018 р.

Адреса видавництва: 04053, м. Київ, вул. Обсерваторна, 25
www.osvita-dim.com.ua

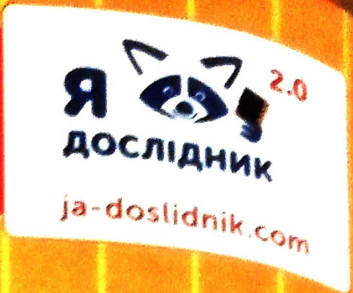
Віддруковано ТОВ «Поліпрінт».
Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 1250 від 27.02.2003 р.
04074, м. Київ, вул. Лугова, 1А

ОСВІТА
видавничий дім

www.osvita-dim.com.ua

Всеукраїнський
освітній проєкт
«Я дослідник»

ja-doslidnik.com

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКТ

Станьте читачами журналу "Джміль"
і поринайте щомісяця в нові пригоди!
ВИГІДНА ПЕРЕДПЛАТА на сайті jmil.com.ua

З питань придбання навчально-методичної літератури можна звертатися:
ТОВ «ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+»
osvita-center.com.ua;
osvita@osvita-center.com.ua
тел.: (044) 209-76-49; (099) 553-33-96;
(098) 961-73-18; (067) 401-75-41.